

Колосовська В. В.
Білоцерківський національний аграрний університет

ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ СПОРТИВНО-МАСОВОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Статтю присвячено змісту підготовки майбутніх учителів до організації спортивно-масової роботи з учнями початкових класів. У ній розглядаються навчальні програми з дисциплін, які можуть бути використані в навчально-виховному процесі педагогічних коледжів.

Ключові слова: зміст підготовки, дисципліна, навчальна програма, майбутні учителі, спортивно-масова робота, учні початкових класів.

Одним із важливих питань підготовки майбутніх учителів є вдосконалення змісту з урахуванням специфіки професійної діяльності, а саме організації спортивно-масової роботи з учнями початкових класів.

Загальновідомо, що будь-який спортивно-масовий захід не обходиться без використання рухливих ігор та елементів спортивних ігор. Якою б цікавою не була гра, важливу роль відіграють вміння правильно організувати дітей під час її проведення. Головними моментами є підготовка до гри, зрозуміле роз'яснення правил учасникам, керівництво процесом гри та своєчасне закінчення.

Під час організації тематичного спортивного свята потрібні знання з історії фізичної культури, які допоможуть при розробці сценаріїв, вікторин, інтелектуальних конкурсів. Окрім цього повідомлення цікавих історичних фактів є одним із засобів популяризації занять фізичними вправами і спортом серед молодших школярів.

У контексті вищесказаного серед навчальних дисциплін великого значення набувають "Історія фізичної культури" та "Спортивні ігри з методикою викладання".

Питання вдосконалення змісту підготовки майбутніх учителів початкових класів розглядали такі науковці, як І. К. Волинець, С. М. Дубяга, О. В. Мірошніченко, Н. О. Павленко, О. Я. Савченко, І. В. Шиманович.

Проблеми забезпечення теоретичної та методичної підготовки вчителя початкових класів до роботи з молодшими школярами представлені у дослідженнях Т. Байбари, О. Савченко, Л. Хомич, Л. Хоружи.

Особливості організації спортивно-масової роботи в загальноосвітніх навчальних закладах досліджували Т. С. Бондар, В. Г. Сенченко, Ю. О. Острикова, К. Е. Сенченко, Л. А. Хохлова.

Мета статті – окреслити зміст підготовки майбутніх учителів до організації спортивно-масової роботи з учнями початкових класів.

Н. І. Мачинська вказує, що "аналіз особливостей загальнопедагогічної підготовки майбутнього вчителя у педагогічному коледжі дав змогу зробити

висновок про доцільність впровадження модульної організації загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів". Автор акцентує увагу на тому, що така організація навчального процесу забезпечить "фундаментальну науково-теоретичну і методичну підготовку майбутніх учителів; оволодіння уміннями та навичками професійного самовдосконалення і самоосвіти упродовж життя" [с. 14].

Розглянемо зміст навчальних програм із дисциплін "Історія фізичної культури" та "Спортивні ігри з методикою викладання".

Дисципліна "Історія фізичної культури" викладається для освітньо-кваліфікаційного рівня "молодший спеціаліст" спеціальності 5.01010201 – Початкова освіта (організатор спортивних секцій і клубів) у 7 семестрі. На дисципліну відповідно до навчального плану відводиться 1 кредит, 54 години, з них 20 годин – на самостійну роботу, 34 години – на аудиторну роботу, 20 годин лекцій, 14 годин семінарських. У 7 семестрі студенти отримують з цієї дисципліни залік.

Мета дисципліни "Історія фізичної культури" – сформувати знання з історії фізичної культури, розкрити роль фізичної культури та спорту для всебічного розвитку особистості, вчити використовувати передовий педагогічний досвід у професійній діяльності.

Перед дисципліною "Історія фізичної культури" стоять такі завдання:

– надати студентам знання з світової та вітчизняної історії фізичної культури та спорту;

– навчити застосовувати на практиці передовий педагогічний досвід минулих років при проведенні сучасного уроку фізичної культури та позакласних заходів з учнями початкових класів;

– формувати уміння аналізувати та порівнювати різні форми і методи фізичного виховання, що існували на різних стадіях розвитку суспільства;

– виховувати національну свідомість та культуру.

Програма побудована за модульним принципом та має один модуль – "Світова та вітчизняна історія фізичної культури". Він поєднує в собі три змістовних модуля: Змістовний модуль 1.1. Загальна історія фізичної культури та спорту, Змістовний модуль 1.2. Фізична культура та спорт в Україні, Змістовний модуль 1.3. Міжнародний спортивний рух.

Змістовний модуль 1.1 розкриває такі теми: фізична культура в первісному суспільстві та цивілізацій Стародавнього Сходу; фізична культура в античній Греції та Римі; фізична культура в період Середньовіччя; фізична культура у період Нового часу; фізична культура на початку періоду Новітньої історії; розвиток фізичної культури і спорту ХХ-ого століття та на початку ХХІ століття.

Змістовний модуль 1.2. "Фізична культура та спорт в Україні" розкриває такі теми: фізична культура давніх слов'ян та в часи Київської Русі; фізична

культура в Україні в Новий час (XVI–XVIII ст.); фізична культура і спорт в Україні кінця XVIII – початку XX століття; фізична культура і спорт у XX–XXI століттях.

Змістовний модуль 1.3. “Міжнародний спортивний рух” висвітлює причини виникнення Міжнародного спортивного руху; роль П'єра де Кубертена в створенні і організації Міжнародного олімпійського комітету; Міжнародний спортивний рух до I-ї Світової війни, у період між двома Світовими війнами, після II-ої Світової війни, у II половині XX століття та на початку XXI століття; організація та проведення сучасних олімпійських ігор.

На основі вивченого матеріалу студент повинен знати:

- науково-теоретичні основи дисципліни;
- загальну, вітчизняну історію фізичної культури та спорту, розвиток Міжнародного спортивного руху;
- фактори, що впливають на розвиток фізичної культури та спорту;
- історію виникнення та розповсюдження засобів, форм, методів, ідей, теорій і систем фізичного виховання та спорту, які існували у різні періоди людського суспільства;
- взаємовплив історії фізичної культури і спорту та інших галузей життєдіяльності людства;
- внесок наукових діячів у розвиток фізичної культури та спорту.

На основі вивченого матеріалу студент повинен вміти:

- аналізувати і порівнювати особливості фізичної культури та спорту в різні періоди розвитку суспільства;
- досліджувати розвиток історії фізичної культури та спорту протягом всього існування людства;
- виявляти причини і передумови виникнення нових форм, методів і систем фізичного виховання у різні історичні періоди;
- передбачати подальший хід розвитку історії фізичної культури та спорту;
- використовувати набуті знання під час підготовки до проведення уроків з фізичної культури та позакласних заходів з учнями початкових класів;
- застосовувати на практиці передовий педагогічний досвід попередніх років.

Під час вивчення дисципліни “Історія фізичної культури” студентам пропонуються теоретичні та практичні види робіт, за які нараховується максимальна кількість балів: відповіді на семінарських заняттях – 5 балів; проведення інтелектуального змагання (КВК з історії фізичної культури з учнями початкових класів) – 20 балів; проведення фізкультурно-художнього свята, присвяченого знаменним та історичним датам (Дню захисника Вітчизни, Дню Перемоги, Дню фізкультурника тощо) – 20 балів; самостійна

робота – 55 балів (складання сценарію фізкультурно-художнього свята присвяченого знаменним та історичним датам (Дню захисника Вітчизни, Дню Перемоги, Дню фізкультурника тощо) – 20 балів; складання сценарію інтелектуального змагання (КВК з історії фізичної культури з учнями початкових класів) – 20 балів; реферат – 15 балів).

Оцінка успішності визначається за сумою балів, набраних на протязі семестру, відповідно до вимог про рейтингову систему оцінювання. Найбільша кількість балів, яку може отримати студент протягом семестру, становить 100 балів.

Дисципліна “Спортивні ігри з методикою викладання” викладається для освітньо-кваліфікаційного рівня “молодший спеціаліст” 5.01010201 – Початкова освіта (організатор спортивних секцій і клубів) у 4 та 5 семестрах. На дисципліну відповідно до навчального плану відводиться 2 кредити, 108 годин, з них 58 годин – на самостійну роботу, 50 годин – на аудиторну роботу, 14 годин лекцій, 36 годин практичних. У 5 семестрі студенти отримують з цієї дисципліни залік.

Мета дисципліни “Спортивні ігри з методикою викладання” – сформувати професійні знання, вміння і навички щодо організації та проведення спортивних ігор на уроці фізичної культури, а також використання елементів спортивних ігор у позаурочній роботі з учнями початкових класів.

Завдання дисципліни:

- надати студентам теоретичні знання з дисципліни “Спортивні ігри з методикою викладання”;
- навчити організовувати і проводити спортивні ігри на уроці фізичної культури та у позаурочній роботі з учнями початкових класів;
- сформувати вміння щодо здійснення агітаційної роботи серед учнів початкових класів з метою залучення до спортивних секцій;
- сприяти вихованню позитивного ставлення до занять фізичною культурою та спортом.

Програма побудована за модульним принципом та має два модулі. Модуль I “Баскетбол і волейбол” охоплює три змістовних модуля: змістовний модуль 1.1. Вступ до дисципліни. Методика організації та проведення уроку фізичної культури з елементами баскетболу; змістовний модуль 1.2. Методика організації та проведення уроку фізичної культури з елементами волейболу; змістовний модуль 1.3. Методика організації та проведення змагань з елементами баскетболу і волейболу.

Модуль II “Футбол і гандбол” охоплює три змістовних модуля: змістовний модуль 2.1. Методика організації та проведення уроку фізичної культури з елементами футболу; змістовний модуль 2.2. Методика організації та проведення уроку фізичної культури з елементами гандболу;

змістовний модуль 2.3. Методика організації та проведення змагань з елементами футболу і гандболу.

Змістовний модуль 1.1 “Вступ до дисципліни. Методика організації та проведення уроку фізичної культури з елементами баскетболу” розкриває такі теми, як: історія виникнення та розвитку баскетболу; досягнення українських баскетболістів; різновиди змагань з баскетболу; баскетбол у програмі з фізичної культури для загальноосвітніх шкіл учнів початкових класів; технічні дії та тактичні прийоми; правила гри та основи суддівства; методика навчання учнів початкових класів основам техніки та тактики гри.

Змістовний модуль 1.2. “Методика організації та проведення уроку фізичної культури з елементами волейболу” знайомить з історією виникнення та розвитку волейболу; досягненнями українських волейболістів; технічними діями та тактичними прийомами; правилами гри та основами суддівства; методикою навчання учнів початкових класів іграм з елементами волейболу; елементам волейболу у програмі з фізичної культури для загальноосвітніх шкіл учнів початкових класів.

Змістовний модуль 1.3. “Методика організації та проведення змагань з елементами баскетболу і волейболу” навчає методиці організації рухливих ігор з елементами баскетболу та волейболу, методиці проведення змагань з учнями початкових класів; різновидам змагань з елементами баскетболу та волейболу, естафети з м'ячем.

Змістовний модуль 2.1. “Методика організації та проведення уроку фізичної культури з елементами футболу” висвітлює історію виникнення та розвитку футболу; досягнення українських футболістів; технічні дії та тактичні прийоми; правила гри та основи суддівства; футбол у програмі з фізичної культури для учнів початкових класів загальноосвітніх шкіл; методикою навчання учнів початкових класів техніки та тактики гри.

Змістовний модуль 2.2. “Методика організації та проведення уроку фізичної культури з елементами гандболу” відображає історію виникнення та розвитку гандболу; досягнення українських гандболістів; технічні дії та тактичні прийоми; правила гри у гандбол та основи суддівства; методикою навчання учнів початкових класів основам техніки та тактики гри; гандбол у програмі з фізичної культури для загальноосвітніх шкіл учнів початкових класів.

Змістовний модуль 2.3. “Методика організації та проведення змагань з елементами футболу і гандболу” навчає методиці проведення змагань із футболу і гандболу за спрощеними правилами з учнями початкових класів; різновидам змагань з елементами футболу та гандболу, естафетам з м'ячем.

На основі вивченого матеріалу студент повинен знати:

– основні поняття про спортивні ігри, їх історію виникнення та розвитку;

– методику навчання елементарним технічним і тактичним діям спортивних ігор, що входять до програми з фізичної культури для учнів початкових класів;

– правила та основи суддівства спортивних ігор, що входять до програми з фізичної культури для учнів початкових класів;

– особливості організації спортивних ігор в позакласній роботі з учнями початкових класів;

– основи надання першої медичної допомоги у разі випадків виникнення травматизму.

На основі вивченого матеріалу студент повинен уміти:

– планувати заняття спортивними ігри у навчальній роботі з учнями початкових класів;

– готувати місце для проведення спортивних ігор, необхідний інвентар і обладнання;

– правильно використовувати термінологію при проведенні спортивних ігор;

– організовувати і проводити спортивні ігри на уроках фізичної культури та у позаурочній роботі з учнями початкових класів;

– регулювати навантаження при проведенні спортивних ігор;

– використовувати спортивні ігри як пізнавальний, розвивальний, оздоровчий та виховний засіб;

– надавати першу медичну допомогу у разі випадків виникнення травматизму.

Під час вивчення дисципліни “Спортивні ігри з методикою викладання” студентам пропонуються теоретичні та практичні види робіт. Відповідно до кредитно-модульної форми організації навчально-виховного процесу за теоретичні види робіт нараховується максимальна кількість балів: відповіді на практичних заняттях – 5 балів; самостійна робота – 35 балів (план-конспект уроку з використанням елементів спортивних ігор – 10 балів; підготовка документації для проведення змагань – 10 балів; реферат – 15 балів).

Нарахування балів за практичні види робіт відбувається таким чином: виконання контрольних нормативів – 20 балів (одна тестова вправа – 5 балів); проведення фрагмента уроку з використанням елементів спортивних ігор – 20 балів; організація естафет і рухливих ігор елементами спортивних ігор – 20 балів.

Оцінка успішності визначається за сумою балів, набраних протягом семестру, відповідно до вимог про рейтингову систему оцінювання. Найбільша кількість балів, яку може отримати студент протягом семестру, становить 100 балів. За рік, відповідно, 200 балів.

Отже, для підготовки майбутніх учителів до організації спортивно-

масової роботи з учнями початкових класі велике значення мають такі навчальні дисципліни, як "Історія фізичної культури", "Рухливі ігри з методикою викладання" та "Спортивні ігри з методикою викладання".

Використана література:

1. *Мачинська Н. І.* Модульна організація загальнопедагогічної підготовки майбутніх вчителів в умовах коледжу : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Н. І. Мачинська. – К., 2006. – 20 с.
2. *Мірошніченко О. В.* Підготовка майбутнього вчителя до впровадження дидактичних технологій у початкових школі : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / О. В. Мірошніченко. – О., 2009. – 20 с.
3. Навчальна програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів 10-11 класи : рекомендовано Міністерством освіти і наук України [лист від 31.08.10 № 1/11-8297] / Т. Ю. Круцевич, С. М. Дятленко, І. Х. Турчик [та ін.]. – Режим доступу : // <http://osvita-umra.ucoz.ru/fizkultura/programa.doc/?swrd>.
4. *Шиманович І. В.* Формування майбутніх учителів потреби в професійному самовихованні : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / І. В. Шиманович. – Запоріжжя, 2008. – 20 с.

КОЛОСОВСЬКА В. В. Содержание подготовки будущих учителей к организации спортивно-массовой работы с учениками начальной школы.

Статья посвящена содержанию подготовки будущих учителей к организации спортивно-массовой работы с учениками начальных классов. В ней рассматриваются учебные программы по дисциплинам, которые могут быть использованы в учебно-воспитательном процессе педагогических колледжей.

Ключевые слова: содержание подготовки, дисциплина, учебная программа, будущие учителя, спортивно-массовая работа, ученики начальных классов.

KOLOSOVSKA V. V. Contents of future teacher training program for organization of mass sports activities with primary school pupils.

The article deals with the contents of future teacher training program for organization of mass sports activities with primary school pupils. It describes programs for disciplines that can be used in educational process of teacher training colleges.

Keywords: training program contents, discipline, educational program, future teachers, mass sports activities, primary school pupils.

***Костриця Н. М.
Національний університет біоресурсів
і природокористування України***

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ОСВІТНЬОЇ ДУМКИ В АГРОНОМІЇ

У статті висвітлено основні підходи до періодизації історії розвитку науково-освітньої думки в агрономії.

Ключові слова: агрономія, дослідна справа, сільськогосподарська освіта, періодизація, еволюція, українська історіографія, історія аграрної освіти.

В Україні, як і в будь-якій іншій країні світу, освіта, в тому числі аграрна, нерозривно пов'язана з розвитком суспільства, його традиціями та цінностями. Цю тезу підтверджують слова відомого історика Д. Лихачова: